

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 230/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť A. L., K., zastúpenej advokátom JUDr. R. B., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/118/2007 a jeho rozhodnutím z 24. októbra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2008 doručená sťažnosť A. L. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/118/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 8. februára 2008 uviedla, že na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) v právnej veci navrhovateľov Ing. A. K. a Ing. J. P. proti sťažovateľke ako žalovanej v 1. rade o návrhu na obnovu konania bolo vedené súdne konanie pod sp. zn. 15 C 99/2003.

Sťažovateľka v rámci popisu priebehu predmetného napadnutého konania pred všeobecnými súdmi uviedla tieto právne relevantné skutočnosti charakterizujúce skutkový a právny stav:

- Okresný súd 31. januára 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 99/2003 meritórne rozhodol v neprospech žalovaných v 1., 2. a 3. rade.
- Sťažovateľka ako žalovaná v 1. rade podala z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu proti rozhodnutiu okresného súdu v zákonnej lehote opravný prostriedok, v dôsledku ktorého bol na rozhodnutie príslušný krajský súd, a to v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/118/2007.
- Sťažovateľka získala pred meritórnym rozhodnutím krajského súdu vo veci samej vedomosti o skutočnosti zakladajúcej dôvod na vylúčenie sudcov krajského súdu, na základe ktorých podala 23. októbra 2007 námietku zaujatosti voči sudcom krajského súdu.
- Dňa 11. decembra 2007 bol právnemu zástupcovi sťažovateľky doručený rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 Co/118/2007, na základe ktorého sa sťažovateľka dozvedela, že krajský súd na pojednávaní konanom 24. októbra 2007 vo veci meritórne rozhodol, a to aj napriek vzneseniu námietky zaujatosti zo strany sťažovateľky.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej uvádza, že „*Napadnutý rozsudok vychádza zo závažného procesného pochybenia súdu pri skúmaní podmienok konania, keďže nevzal do úvahy riadne a včas podanú námietku zaujatosti, čím došlo jednak k porušeniu ústavnej zásady garancie práva na adekvátnu súdnu ochranu, ako aj k porušeniu ústavnej zásady rovnosti účastníkov v súdnom konaní, nakoľko súd nerozhodoval nezaujato a nestranne*“.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že „Sťažovateľka sa nestotožňuje s právnym názorom odvolacieho, resp. nadriadeného súdu a má za to, že námietka zaujatosti bola vznesená riadne a včas aj s relevantným odôvodnením. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľka domnieva, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, a to najmä tým, že včasne vznesenú námietku zaujatosti tento nevzal do úvahy a vydal meritórne rozhodnutie aj napriek tomu, že konanie bolo postihnuté uvedenou vadou“. Porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že „v predmetnom súdnom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, garantovaného ústavou, nakoľko o právach a povinnostiach sťažovateľky rozhodoval vylúčený sudca, v rozpore s príslušnými ustanoveniami O.s.p“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

1. Základné právo sťažovateľky, právo na súdnu ochranu nezávislým a nestranným súdom, zaručené ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Co/118/2007, porušené bolo.
2. Ústavný súd rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24.10.2007 ruší a vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.
3. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 6732,- Sk (slovom šesťtisíc sedemsto tridsaťdva slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu, na účet advokáta JUDr. R. B., so sídlom K..“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/ 1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je právne posúdenie postupu a následného rozhodnutia krajského súdu, z hľadiska rešpektovania požiadavky nezávislosti a nestrannosti výkonu súdnej moci, pričom po zohľadnení skutkových okolností napadnutého konania je sťažovateľka toho názoru, že *„skutočnosť, že ak sa odvolací súd dozvedel o vznesenej námietke až v štádiu konania po prejednaní a rozhodnutí o veci, bola zapríčinená pochybením na strane súdu, ktoré v konečnom dôsledku znamenalo porušenie zákonom garantovaných práv účastníka konania“*.

Námietka, ktorú sťažovateľka uplatnila v ústavnej sťažnosti, je zároveň aj dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. g) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Ak sa v tejto situácii domáhala svojho práva jednak na dovolacom súde a zároveň aj na ústavnom súde, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2008